

Directora general de Planificació en Salut

Pilar Magrinyà

Responsable de l'edició

Anna Mompert

Autores

Antonia Medina i Anna Schiaffino

Assessorament metodològic

Manuela Alcañiz, Montserrat Guillén, Susana López i Mari Ángeles Martínez.

© 2017, Generalitat de Catalunya. Departament de Salut.

Els continguts d'aquesta obra estan subjectes a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObresDerivades 4.0 Internacional.

La llicència es pot consultar a: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.ca>

Edita:

Direcció General de Planificació en Salut

1a edició:

Barcelona, novembre de 2017

Assessorament lingüístic:

Servei de Planificació Lingüística del Departament de Salut

URL:

salutweb.gencat.cat/esca

Índex

1. Estat de salut	4
1.1. Població de 0 anys i més.....	4
1.2. Població de 15 anys i més.....	4
1.3. Població de 0 a 14 anys.....	6
2. Comportaments relacionats amb la salut	6
2.1. Població de 15 anys i més.....	6
2.2. Població de 0 a 14 anys.....	8
3. Ús de serveis sanitaris i satisfacció	9

Resultats principals

1. Estat de salut

1.1. Població de 0 anys i més

- Vuit de cada deu persones fan una **valoració positiva del seu estat de salut**. Aquesta percepció és pitjor a mesura que les persones pertanyen a grups de més edat, sobretot a partir dels 45 anys, entre les persones de classes socials menys afavorides (80,6% en la classe III) i entre les que tenen nivells d'estudis més baixos (67,1% entre els que tenen estudis primaris o no tenen estudis). Tant en general com per a cadascuna d'aquestes variables, les dones perceben la seva salut pitjor que els homes. Només la Regió Sanitària Girona té un percentatge de bon estat de salut autopercebut estadísticament superior al de Catalunya (87,1% i 83,4%, respectivament). Des de 1994, el percentatge de persones que valoren el seu estat de salut com a positiu ha anat augmentant, tant en homes com en dones.

1.2. Població de 15 anys i més

- El **dolor o malestar** és present en el 28,0% de la població, en un de cada cinc homes i en una de cada tres dones. La proporció de persones amb dolor és sempre més elevada entre les dones de tots els grups, en els grups de més edat (sobretot a partir dels 65 anys), entre les persones que pertanyen a les classes més desfavorides (31,5% en la classe III) i entre les que tenen estudis primaris o que no en tenen (40,8%). Les regions sanitàries Terres de l'Ebre (35,9%) i Catalunya Central (36,6%) mostren una prevalença per sobre de la mitjana de Catalunya, mentre que la Regió Sanitària Girona (24,0%) té una prevalença per sota de Catalunya. La prevalença de dolor mostra una tendència lleugerament decreixent des de 2006.
- El 15,2% de la població de 15 anys i més pateix problemes d'**ansietat o depressió**, més les dones (19,8%) que els homes (10,3%), els grups de més edat, les classes socials menys afavorides (17,2% de la classe III) i les persones amb un nivell d'estudis baix (26,3% de les que tenen estudis primaris o sense estudis). Les regions sanitàries Camp de Tarragona (22,5%) i Catalunya Central (21,5%) tenen una prevalença per sobre de la mitjana de Catalunya. La prevalença dels problemes d'ansietat o de depressió té una tendència decreixent des de 2014, i en l'actualitat se situa en els mateixos valors que l'any 1994.
- La meitat de la població de 18 a 74 anys té **excés de pes** (sobrepès o obesitat), el 35,3% té **sobrepès** i el 14,6% **obesitat**. El sobrepès afecta més els homes (43,2%) que les dones (27,3%) i augmenta amb l'edat. La prevalença d'excés de pes, de sobrepès i d'obesitat és més elevada entre les persones de la classe menys afavorida i les persones amb estudis primaris o sense estudis, tant en homes com en dones. La Regió Sanitària Terres de l'Ebre té un percentatge

d'excés de pes superior al de Catalunya. Des de 2006, la tendència de l'obesitat és creixent i la del sobrepès es manté estable.

- Prop del 40% de la població pateix una **malaltia o problema de salut crònic** o de llarga durada. Aquesta prevalença és més elevada entre les dones (42,3%) que entre els homes (36,1%), augmenta a mesura que els grups són de més edat (i ha arribat al 59,5% en persones de 65 a 74 anys i al 72,2% en les de 75 anys i més), en les persones de la classe social menys afavorida (40,6% en la classe III) i en les que tenen estudis primaris o que no en tenen (51,0%). La Regió Sanitària Lleida té un percentatge de persones que tenen un problema de salut crònic (33,0%) més baix que el de Catalunya. La proporció de població que pateix una malaltia o problema de salut crònic ha augmentat des de 2010. Els principals **trastorns de salut** que pateix o ha patit la població són els relacionats amb malalties de l'aparell locomotor (mal d'esquena lumbar o dorsal i cervical, artrosi, artritis i reumatisme) i les malalties de l'aparell circulatori (pressió alta, colesterol elevat i varices a les cames), a més de la migranya, la depressió o l'ansietat, i les al·lèrgies cròniques.
- Una de cada deu persones està **limitada per dur a terme activitats habituals de la vida diària** a causa d'un problema de salut. El percentatge més elevat es troba entre les persones de 75 anys i més (36,1%), les que pertanyen a la classe social menys afavorida (12,9% en la classe III), les que tenen estudis primaris o sense estudis (21,1%) i afecta sempre més les dones que els homes. Les regions sanitàries Girona (6,8%) i Catalunya Central (16,8%) tenen una prevalença per sota i per sobre, respectivament, a la de Catalunya. S'observa una tendència decreixent del percentatge des de 2010.
- El 14,2% de la població de 15 anys i més pateix alguna **discapacitat** o limitació permanent i una de cada deu persones **necessita l'ajuda d'altres persones** per dur a terme activitats habituals de la vida diària a causa d'un problema de salut. Totes dues prevalences són superiors en dones que en homes, augmenten amb l'edat i són més altes en les persones dels grups socioeconòmics més desfavorits i amb estudis primaris o sense estudis. Per a tots dos indicadors, la Regió Sanitària Camp de Tarragona té una prevalença superior a la mitjana de Catalunya, mentre que a la Regió Sanitària Girona és inferior a la de Catalunya. A més, les regions sanitàries Terres de l'Ebre i Catalunya Central tenen un percentatge de població amb discapacitat superior al de la mitjana de Catalunya. S'observa una tendència decreixent del percentatge de discapacitat i del de manca d'autonomia.
- El 2,4% de la població de 15 anys i més té **manca de suport social**, sobretot les persones amb estudis primaris o sense estudis i s'observa una tendència creixent d'aquest indicador des de 2014.
- El 7,7% té **risc de patir un trastorn mental**, el 5,3% dels homes i el 10,0% de les dones. El percentatge de persones amb risc de patir un trastorn mental és més elevat entre les persones que pertanyen a la classe social menys afavorida (8,1%) i entre les persones que tenen estudis primaris o que no en tenen (9,3%). La Regió Sanitària Terres de l'Ebre presenta un percentatge

inferior al de Catalunya i les regions sanitàries Catalunya Central i Alt Pirineu i Aran superior a la mitjana de Catalunya. Al llarg del període, s'observa una tendència decreixent d'aquest indicador. Complementàriament, pel que fa al benestar psicològic o salut mental positiva, en una escala de 14 a 70, el nivell mitjà de **benestar mental** de la població se situa en 58,1 punts de mitjana (58,7 en homes i 57,6 en dones). S'observen pitjors valors entre les dones, entre les persones més grans, en la classe social menys afavorida i entre les persones amb estudis primaris o sense estudis. Les regions sanitàries Lleida, Camp de Tarragona, Terres de l'Ebre i Girona obtenen una puntuació mitjana superior a la de Catalunya.

1.3. Població de 0 a 14 anys

- El 34,2% de la població de 6 a 12 anys té excés de pes, 37,9% els nens i 30,2% les nenes. El 22,2% té sobrepès i el 12,1% té obesitat. El sobrepès afecta per igual nens i nenes, però l'obesitat és més elevada entre els nens (15,4%) que entre les nenes (8,5%). La prevalença d'obesitat és més elevada en les classes més desfavorides i quan la mare del menor té estudis primaris o no en té. No s'observen diferències segons la regió sanitària. En els darrers anys, la prevalença de sobrepès mostra una tendència creixent en tots dos sexes, mentre que la prevalença d'obesitat es manté estable i es redueix entre les nenes.
- El 4,7% de la població de 4 a 14 anys té probabilitat de patir un problema de **salut mental**. La proporció és més elevada entre els que tenen mares amb estudis primaris o sense estudis (9,5%) i els infants que pertanyen a la classe social menys afavorida (5,8%). La Regió Sanitària Alt Pirineu i Aran té una prevalença inferior a la mitjana de Catalunya. La probabilitat de patir problemes de salut mental en aquesta població mostra una tendència decreixent entre 2006 i 2016.
- Gairebé el 3% de la població de menys de 15 anys pateix alguna **discapacitat** o limitació permanent, sense diferències segons el sexe. Quan la mare té estudis primaris o no en té aquest percentatge arriba fins al 4%. L'evolució d'aquest indicador mostra certa variabilitat al llarg del període.
- El 12,0% pateix una **malaltia o problema de salut crònic** o de llarga durada. Els problemes de salut més freqüents que pateix o ha patit la població de menys de 15 anys són les bronquitis de repetició (11,7%), les otitis de repetició (9,2%), les al·lèrgies cròniques (8,4%) i l'enuresi (7,1%).

2. Comportaments relacionats amb la salut

2.1. Població de 15 anys i més

- La prevalença del **consum de tabac** (diari i ocasional) és del 24,7%. Una de cada deu persones està **exposada al fum ambiental del tabac a la llar**. El consum de tabac és superior en homes

que en dones, en grups d'edat més joves, entre els homes de les classes socials menys afavorides i entre les persones amb estudis secundaris. La Regió Sanitària Camp de Tarragona té una prevalença de consum de tabac superior a la de Catalunya (29,7%) i Terres de l'Ebre un percentatge superior a la mitjana de Catalunya de persones exposades al fum ambiental del tabac a la llar (15,7%). El percentatge d'homes fumadors ha anat disminuint en el període 1994-2016, mentre que el de dones fumadores es manté estable des de 2013. El percentatge de població exposada al fum ambiental del tabac a la llar continua disminuint des de 2006.

- El 82,0% de la població de 15 anys i més **dorm** entre 6 i 8 hores diàries (83,5% els homes i 80,6% les dones). Aquesta proporció disminueix a mesura que les persones són de més edat (especialment a partir dels 65 anys), en les persones de la classe social menys afavorida (78,4%) i en les persones amb estudis primaris o sense estudis (72,5%). No s'observen diferències per regió sanitària. L'evolució d'aquest indicador es manté estable des de 2002.
- Vuit de cada deu persones d'entre 15 i 69 anys té un nivell d'**activitat física saludable**, superior en homes (83,6%) que en dones (78,2%) i entre els homes de la classe social més benestant (86,2%) i els que tenen estudis universitaris (88,0%). La Regió Sanitària Barcelona té una proporció d'activitat física saludable per sobre de la mitjana de Catalunya. La resta de regions, excepte Catalunya Central i Alt Pirineu i Aran, estan per sota del percentatge de Catalunya. La prevalença d'activitat física saludable mostra un augment continu des de 2014.
- Respecte a **la mobilitat**, el mitjà de transport més utilitzat pels homes en els seus desplaçaments quotidians és el vehicle de motor, cotxe o moto (50,0%) i, en el cas de les dones, el més freqüent és anar a peu (41,8%). Per grups d'edat, els adults joves fan servir el cotxe o la moto en una proporció més elevada, mentre que anar a peu és el mitjà de transport principal de les persones de més de 64 anys.
- El 72,4% de la població fa un seguiment adequat de les recomanacions de **dieta mediterrània**, superior en dones (76,4%) que en homes (68,2%). El seguiment de la dieta mediterrània augmenta amb l'edat i és més elevada entre les persones de la classe social més benestant (79,6%) i entre les que tenen estudis universitaris (79,4%). La Regió Sanitària Alt Pirineu i Aran té un percentatge superior al de Catalunya (76,7%).
- La prevalença del **consum de risc d'alcohol** és del 4,5%, més elevada en homes (6,9%) que en dones (2,2%), i entre les persones que tenen entre 15 i 44 anys (6,4%). Tant en homes com en dones, el consum de risc d'alcohol és més elevat entre les persones de classes socials més afavorides i entre aquelles amb un nivell d'estudis elevat. La Regió Sanitària Alt Pirineu i Aran té un percentatge superior al de Catalunya, tot i que aquesta diferència està al límit de la significació estadística. L'evolució de la prevalença del consum de risc d'alcohol des de 1994 no mostra una tendència clara.
- Nou de cada deu dones de 50 a 69 anys es fa periòdicament una **mamografia** i tres de cada quatre dones de 25 a 64 anys, una **citologia vaginal** regularment. Tots dos percentatges són

més elevats entre les dones de les classes més benestants i entre aquelles que tenen estudis universitaris. No s'observen diferències per regió sanitària. La pràctica de la mamografia i de la citologia vaginal en els grups prioritzats mostra un creixement entre 1994 i 2010, i s'estabilitza a partir d'aquest any.

- El 34,8% de la població de 50 a 69 anys s'ha fet alguna vegada una prova de **sang oculta en femta** amb finalitats preventives, i no s'observen diferències per sexe. Aquest percentatge és més alt entre les persones de la classe social més afavorida (44,2%) i en aquelles que tenen estudis universitaris (39,9%). El percentatge de persones de 50 a 69 anys que s'han fet alguna vegada una prova de sang oculta en femta a les regions sanitàries Lleida i Alt Pirineu i Aran és superior a la mitjana de Catalunya, i el de les regions Camp de Tarragona i Barcelona se situen per sota de la mitjana de Catalunya. Des de 2012, s'observa que el percentatge s'ha mantingut estable fins a l'any 2015, a partir del qual ha experimentat un fort creixement degut, segurament, a l'expansió del Programa de detecció precoç del càncer de còlon i recte el darrer trimestre de 2015.
- El 54,9% de la població de 15 anys i més es pren la **pressió arterial** de manera periòdica i el 60,6% es revisa periòdicament el nivell de **colesterol a la sang**, sense diferències per sexe. Aquestes dues pràctiques preventives augmenten amb l'edat i són més freqüents entre aquelles persones que tenen estudis primaris o que no en tenen. No s'observen diferències per regió sanitària respecte a la presa de la pressió arterial; en canvi, la Regió Sanitària Terres de l'Ebre té un percentatge per sobre de Catalunya de persones que es revisen el nivell de colesterol a la sang (66,6%). La tendència en el període 2010-2016 es manté estable per a totes dues pràctiques preventives.

2.2. Població de 0 a 14 anys

- El 16,3% dels infants de 0 a 14 anys **conviu amb alguna persona que fuma** dins la llar, sense diferències per sexe. Aquesta exposició és més freqüent entre nens i nenes de la classe social menys afavorida (19,9%) i quan la mare té estudis primaris o no en té (21,8%). No s'observen diferències segons la regió sanitària. La tendència de l'exposició al fum ambiental del tabac a la llar des de 2010 és decreixent.
- El 30,6% de la població de 3 a 14 anys té un estil d'**oci actiu**, és a dir, com a mínim fa una hora al dia d'esport o de joc al parc o al carrer (34,2% els nens i 26,9% les nenes). L'oci actiu és més freqüent entre els nens i nenes de mares amb estudis secundaris o estudis universitaris. La Regió Sanitària Alt Pirineu i Aran té una prevalença superior a la de Catalunya (42,2%). La tendència ascendent observada des de 2010 s'ha trencat i s'observa un descens de la prevalença en el darrer bienni tant en nens com en nenes.
- L'ús dels diversos **sistemes de retenció al cotxe** (cadireta, elevador, cinturó de seguretat) és del 93,7% sense diferències segons el sexe, edat, classe social, nivell d'estudis i regió sanitària.

- Respecte a **la mobilitat**, el mitjà de transport habitual per anar al centre educatiu de la població de 3 a 14 anys és el desplaçament a peu (61,3%), seguit del vehicle privat (29,1%), el transport públic (8,2%) i la bicicleta (1,5%).
- Una tercera part d'aquesta població fa un **consum freqüent de productes hipercalòrics**. El percentatge és més elevat entre la població que pertany a la classe social menys afavorida (36,6%) i els menors de mares amb estudis primaris o sense estudis (47,1%). Les regions sanitàries Terres de l'Ebre, Girona i Alt Pirineu i Aran tenen un consum freqüent de productes hipercalòrics inferior al de Catalunya. S'observa una tendència creixent d'aquesta prevalença des de 2014.
- El 53,7% de la població de 5 a 14 anys **es raspalla les dents com a mínim dos cops al dia** (50,5% els nens i 57,2% les nenes). El percentatge és més elevat entre els nens i les nenes de mares amb estudis secundaris o estudis universitaris. No s'observen diferències per regió sanitària. La tendència creixent que s'observava des de 2006 s'ha trencat i ara es mostra un descens en el darrer bienni.
- El 76,7% de la població infantil **dorm 9 hores o més al dia**. Aquesta proporció és més alta quan els menors pertanyen a classes socials més benestants i a famílies amb mares amb un nivell d'estudis més alt.

3. Ús de serveis sanitaris i satisfacció

- El 26,6% de la població general disposa de **dobla cobertura sanitària**, pública i privada. El percentatge és més elevat entre la població amb estudis universitaris (46,8%) i entre les persones de la classe social més afavorida (47,1%). Les regions sanitàries Camp de Tarragona, Terres de l'Ebre, Girona i Catalunya Central tenen un percentatge inferior al de la mitjana de Catalunya. La doble cobertura va assolir un màxim l'any 2010, a partir del qual s'ha estabilitzat i s'ha invertit la diferència entre sexes, de manera que actualment el percentatge és més elevat entre les dones que entre els homes, quan havia estat a l'inrevés fins al 2012.
- El 61,8% de les persones de 15 anys i més **han pres algun medicament** en els darrers dos dies (53,9% els homes i 69,3% les dones). El percentatge augmenta amb l'edat i és més freqüent entre les persones que pertanyen a la classe social més desfavorida (63,5%) i les que tenen estudis primaris o que no en tenen (75,9%). No s'observen diferències per regió sanitària. Els darrers anys, el consum de medicaments es manté estable.
- Gairebé tres de cada quatre persones **ha utilitzat més freqüentment els serveis sanitaris públics** el darrer any, el 15,4% els serveis privats i el 12,2% no n'ha utilitzat cap. La **satisfacció de les persones usuàries dels serveis sanitaris públics** és del 88,7%, sense diferències segons el sexe. La satisfacció és més freqüent entre les persones de classes socials més

afavorides i entre aquelles que tenen estudis universitaris (91,4%). La Regió Sanitària Girona (92,1%) té un percentatge de satisfacció per sobre del de Catalunya. La tendència de la satisfacció amb els serveis sanitaris públics és creixent entre 1994 i 2012, i s'estabilitza a partir d'aquest any.

- Nou de cada deu persones **han visitat un professional de la salut** el darrer any (88,2% els homes i 94,8% les dones). Les persones dels grups d'edats que han visitat amb més freqüència a un professional de la salut són els més joves (0-14 anys, 95,9%) i els més grans (65-74 anys, 97,7% i ≥75 anys, 99,1%). No s'observen diferències per classe social, nivell d'estudis ni regions sanitàries. El percentatge es manté també estable des de 1994. La població que ha visitat més freqüentment els serveis sanitaris públics han visitat en un percentatge més elevat els professionals de medicina general o pediatria (77,1%), seguits dels especialistes (39,2%), el dentista (38,8%) i els d'infermeria (29,0%). Els usuaris que han freqüentat principalment els serveis privats han visitat més els professionals de medicina general o pediatria (62,7%), el dentista (58,2%), els especialistes (53,0%) i l'optometrista (25,7%).
- El darrer any, el 6,9% de la població general ha estat **ingressada** en un hospital una nit com a mínim (6,4% els homes i 7,3% les dones). El percentatge és més elevat en el grup d'edat de 75 anys i més (16,9%) i entre les persones amb estudis primaris o sense estudis (10,4%). No s'observen diferències per regió sanitària. Des de 2010, s'observa una disminució continuada del percentatge de població que ha estat ingressada.
- El 32,3% de la població general ha visitat un servei d'**urgències** el darrer any, sobretot la població de 0 a 14 anys (38,0%) i la de 75 anys i més (39,0%), els grups socioeconòmics més desfavorits i les persones amb estudis primaris o sense estudis. Les regions sanitàries Lleida (25,1%) i Alt Pirineu i Aran (26,9%) tenen un percentatge de població que ha visitat un servei d'urgències el darrer any per sota del de Catalunya, i la Regió Sanitària Camp de Tarragona (38,5%) el té superior a la mitjana de Catalunya. Les visites a serveis d'urgències en el període 1994-2016 no mostren cap tendència clara.